

מאמר

החודש הזה לכם

ה'תשכ"ו

•

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן
מליובאוויטש

•

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

ה' תהא שנת עצמות ומהות

שנת הקהל

קי"ג שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

פתח דבר

לקראת ש"פ בא, הננו מו"ל בזה, בפעם הראשונה, מאמר ד"ה החודש הזה לכם ה'תשכ"ו אשר לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, תדפיס מתוך „ספר המאמרים – ד' פרשיות" כרך שני שמכינים עתה לדפוס.

המאמר הוא ראשון מתוך המשך של ג' מאמרים ד"ה הנ"ל (שנאמרו בש"פ ויק"פ – החודש, ש"פ צו שבת הגדול, ומוצאי ש"פ צו אור ליי"ג ניסן)¹, המבארים את ד"ה הנ"ל לכ"ק אדמו"ר הצ"צ² – המאמר האחרון שאמר לפני הסתלקותו, בקשר עם מלאות מאה שנה להסתלקות (יי"ג ניסן ה'תרכ"ו – ה'תשכ"ו). ודבר בעתו מה טוב – בעמדנו בשנת הק"נ להסתלקותו.

*

מעל אלף וחמש מאות מאמרי דא"ח נאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"א-תנש"א, ות"ל זכינו שרובם ככולם נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנם עשרות (!) מאמרים שטרם ראו אור מעולם, ובזה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות ממאמרי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, שיואיל לשלחם למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהם את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד תורתו של משיח – ובפרט פ' החודש – נזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד „הם עתידים להתחדש כמותה" בגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורה מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

„המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,
ג' שבט, ה'תשע"ו (ה' תהא שנת עצמות ומהות), שנת הקהל,
קיי"ג שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ"י.

(1) ב' המאמרים האחרונים י"ל א"ה בספר המאמרים הנ"ל.

(2) נדפס באוה"ב את ע' רסד ואילך, ועוה"פ בשנת ה'תשכ"ו בקונטרס בפ"ע (וראה ב, פתח דבר" להקונטרס: „בהתועדות דש"ק מברכים החודש ניסן, שבת פרשת החודש שנה זו – אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק ממאמר זה").

בס"ד. ש"פ ויק"פ, פ' החודש, כ"ז אדר, מבה"ח ניסן ה'תשכ"ו

הנחה בלתי מוגה

החודש הזה לכם גוי¹, ויש מאמר על פסוק זה מכ"ק אדמו"ר הצ"צ (שהשנה היא שנת המאה להסתלקות-הילולא שלו ב"ג ניסן) [ועד"ז ישנו מאמר ע"ז מכ"ק אדמו"ר מהר"ש (שהוא קיבל את הנשיאות ג"כ ב"ג ניסן) בספר תרכ"ו², ועד"ז מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע³ (שההילולא שלו הוא ג"כ בניסן), ועד"ז ג"כ מכ"ק מו"ח אדמו"ר (שהוא קיבל את הנשיאות בב' ניסן) בהספר (ביכל) דשנת ה'ש"ת⁴, והמאמר של כ"ק אדמו"ר הצ"צ הוא באוה"ת⁵, והוא ג"כ בכת"י (ביכל) ששם כתוב שהמאמר הי' קרוב להסתלקותו, ומביא שם⁶ ג"כ שהסתלקות הצ"צ הי' אור ליום ה' שלושים ושבע דקות על שעה כו' (מספר השעה נחתך מהגליון⁷), ואומר שהי' אחר חצות, אשר בזה מובן שהי' אחר חצות לילה מכיון שאומר אור ליום, ומכיון אשר המעתיק דייק בפרטיות הסתלקותו, מובן אשר גם ההנחה דהמאמר הוא בדיוק⁸], ומביא את המדרש⁹ משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים, ומשבחר ביעקב ובניו קבע בו ראש חודש של גאולה, ר"ח ניסן (שאז נגאלו ממצרים).

ומקדים בקיצור מהדרוש שבתו"א (פ' וארא)¹⁰ אודות מארז"ל¹¹ מזכירים יציאת מצרים בלילות, אשר דוקא ביציאת מצרים מדייקים ענין הלילה, משא"כ בכל הענינים אין שום דיוק בלילה. ומביא שם הענין דמה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים¹², שהוא ענין דשמחה דכנסת ישראל, וכשנמשך משם נשמה למטה הנה בכאו"א יש שמחה, שמחה של מצוה, אשר השמחה באה מצד יציאת מצרים מה שיוצא מגלות, ותחת אשר לא עבדת גוי בשמחה מרוב כל¹³, דזהו גן עדן התחתון וגן עדן העליון¹⁴, או כמבואר במ"א¹⁵ שרוב כל הוא בחי' כל הגילויים שיהיו במשך נ'

„על שעה אחד". המו"ל.

(8) ראה גם הקדמת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לסה"ש תורת שלום.

(9) שמו"ר פט"ו, יא.

(10) נז, ב ואילך.

(11) ברכות יב, ב (במשנה).

(12) שה"ש ז, ז. וראה בכ"ז ד"ה זה תשי"ד (לעיל ע' קל ואילך), ובהנסמן שם הערה 1.

(13) תבוא כח, מז.

(14) תו"א שם (נז, סע"ב). וראה גם תו"א תצוה פא, ב-ג. לקו"ת בהעלותך לג, ד. מקומות שבהערה הבאה. ובכ"מ.

(15) ראה תו"א תצוה שם, ג. אוה"ת וארא (כרך

(1) בא יב, ב.

(2) ע' ל ואילך (בהוצאת קה"ת, תשמ"ט).

(3) ד"ה זה תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' קלא ואילך). וראה גם ד"ה זה דפ' החודש עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' שכג ואילך).

(4) ע' 19 ואילך. וראה גם ד"ה זה תשי"ז (לעיל ע' קנד ואילך).

(5) בא ע' רסד ואילך (י"ל גם בקונטרס בפ"ע קה"ת, תשכ"ו). וראה גם שם (כרך ח) ע' ב'תתק ואילך.

(6) בריש קונטרס הנ"ל. הובא גם בספר המנהגים – חב"ד ע' 97.

(7) ראה „כרם חב"ד" גיליון 2 ע' 67, שכנצל

אלפים יובלות¹⁶, שזה כולל כל עניני ההשתלשלות, והיינו שהשמחה תהי' אצלו יותר מרוב כל, מכל ההשתלשלות. וזה בא ע"י ההתבוננות בכי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים¹⁷, ששמו היינו מלכות, ובמלכות גופא יש פנימיות המלכות וחיצוניות המלכות, והודו על ארץ ושמים היינו חיצוניות המלכות שזה נמשך בבי"ע, משא"כ פנימיות המלכות הנה נשגב שמו לבדו, וכדאיתא בזהר¹⁸ עה"פ¹⁹ כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות, דשושנה בין החוחים היינו חיצוניות המלכות שנמשך בבי"ע, וכן רעייתי בין הבנות היינו פנימיות המלכות שאינה יורדת, ונמצא אשר בהשתלשלות נמשך רק חיצוניות המלכות. אמנם ע"י קיום המצוות הנה אומרים אשר קדשנו במצוותיו וצונו, שזהו למעלה מהשתלשלות לגמרי, והוא עצמות ומהות, ומזה בא ענין השמחה ע"י קיום המצוות, שע"ז ממשיך למעלה מהשתלשלות (נעמט ער העכער פון השתלשלות), והו"ע יציאת מצרים, שיוצא מכל ההגבלות דהשתלשלות, ובכל יום ובכל יום ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים²⁰, דהיינו ע"י קיום המצוות²¹, שע"ז הוא יוצא מכל המיצרים וגבולים דהשתלשלות.

ובזה יובן מה שבמתן תורה אומר²² אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, דלכאורה אינו מובן²³ דהוה לי' יותר לומר ענין בריאת שמים וארץ ולא ענין יציאת מצרים. דבשבת, הנה אע"פ שמזכיר את יציאת מצרים²⁴, מ"מ הרי מזכיר ג"כ בריאת שמים וארץ²⁵, משא"כ בדיבור דאנכי מזכיר רק יציאת מצרים, אע"פ שבריאת העולם היא פלא גדול יותר. והביאור יובן ע"פ הנ"ל דבריאת העולם היא בהשתלשלות, וזה שנמשך הוא רק חיצוניות המלכות, וזה בכריאת שמים וארץ, משא"כ מתן תורה, הנה זהו אנכי, עצמותו ומהותו, ואומר אשר הוצאתיך מארץ מצרים, שהוא למעלה מכל מיצרים וגבולים עד עצמותו.

וזהו משבחר בעולמו קבע להם ראשי חדשים ושנים כו' שזה קאי על עולמות, וגם לא בעולמות סתם אלא משבחר בעולמו, שהוא למעלה מענין התהוות העולמות. וכמבואר שהתהוות העולמות הוא מבחי' המלכות עצמה²⁶, משא"כ ענין

ז ע' ב'תקפג. תצוה ע' א'תקמג. ברכה (כרך ה) ס"ע ב'קסז. ועוד.

16 ראה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ס"ע רסח. וש"נ. ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ ערך יובל ס"ז (ע' שייב ואילך). וש"נ.

17 תהלים קמח, יג.

18 ראה זח"א בתחלתו ובוהר הרקיע שם. וראה גם ביאה"ז להצ"צ ח"ב ע' תקפח ואילך.

19 שה"ש ב, ב.

20 פסחים קטז, ב (במשנה). תניא רפמ"ז.

21 תניא שם.

22 יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

23 ראה (נוסף לאוה"ת שם (ע' רסח), סה"מ עטר"ת שם (ע' שס) וסה"מ היש"ת שם (ע' 20)) ראב"ע יתרו שם, א (ד"ה שאלני ר"י הלוי). כוזרי מאמר א סכ"ה. סידור (עם דא"ח) רפד, ב. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ס"ע תא ואילך. וש"נ. סה"מ תרל"ד ע' קסח. וש"נ.

24 ואתחנן שם, טו.

25 יתרו שם, יא.

26 ראה אגה"ק ס"כ (קל, ב). ובכ"מ.

הבחירה בעולמות זהו איך שיסוד משפיע במלכות (דזהו מה ששיתף עמו מדת הרחמים²⁷), אבל מ"מ הוא מה ששייך להשתלשלות. משא"כ כשבחר ביעקב ובניו, בחי' יציאת מצרים ומתן תורה, הוא למעלה מכל ההשתלשלות, וזהו בחי' התפארת ולמעלה יותר, בחי' האור שלמעלה מהשתלשלות. וזהו ענין דאנכי, עצמות ומהות, אשר הוצאתיך מארץ מצרים, למעלה מהשתלשלות, ולא בריאת שמים וארץ שהיא בהשתלשלות, דבעשרה מאמרות נברא העולם²⁸ שהוא דיבור, מלכות²⁹, ובראשית ברא גו'³⁰, ב' הו"ע בחכמה יבנה בית³¹, משא"כ אנכי בא' שזהו פלא³², כתר שלמעלה מחכמה.

וזהו הנפקא מינה בין תשרי לניסן, דתשרי הו"ע בריאת העולם, השתלשלות, וניסן הוא יציאת מצרים, עלמא דחירותא³³, ולכן הנה אע"פ אשר בתשרי כבר בטלה עבודה מאבותינו³⁴, והוא ירח האיתנים³⁵, ירחא דעתיקיא דקרן לי' ירחא קדמאה כו' וכען הוא ירחא שביעאה³⁶, וא"כ למה לא היתה הגאולה יכולה להיות אז, וזהו כנ"ל דתשרי הוא עדיין בהשתלשלות ואי אפשר להיות יציאת מצרים, כי אם דוקא בניסן דבחר בישראל. ואע"פ אשר גם בתשרי מה שבחר הקב"ה בעולמו הנה זהו מצד ישראל, מ"מ הנה אע"פ שמצד האדם כבר בטלה עבודה כו', הנה עוד לא הי' אפשר להיות יציאת מצרים, מצד מצרים שלא הי' עדיין למעלה מהשתלשלות. וזהו מה שבתחילה עלה במחשבתו לברוא העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, שיתף עמו מדת הרחמים²⁷, כמ"ש³⁷ ביום עשות הוי' אלקים גו', שזהו בתשרי, הנה מ"מ הרי זה ענין של משפט, ולכן בראש השנה ע"י תקיעת שופר עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים³⁸ כמו שהי' בבריאת העולם ששיתף עמו כו' (שזהו ענין הבחירה בעולם, למעלה מבחי' העולם עצמו), הנה מ"מ זהו עדיין ענין של משפט. וכל זה הוא בתשרי שהוא מלמטה למעלה בהשתלשלות, משא"כ ניסן הוא המשכת האור שלמעלה מהשתלשלות לגמרי, המשכה מלמעלה למטה מצד אתערותא דלעילא. ואף³⁹ שמבואר בכמה מקומות⁴⁰ שיש מעלה באתערותא דלתתא (והאתערותא דלעילא הבאה על ידה) דוקא, שהיא בבחי' פנימיות, הנה זהו דוקא

34 ראה ר"ה יא, רע"א. שם, ריש ע"ב.

35 מלכים-א ח, ב.

36 תיב"ע עה"פ.

37 בראשית ב, ד.

38 ויקר"ר פכ"ט, ג. מדרש תהלים מז, ו.

39 ע"פ הנחה אחרת, נאמר ענין זה לקמן לגבי הא שלע"ל איש מזריע תחילה ומ"מ יולדת זכר. המו"ל.

40 ראה לקו"ת ויקרא ב, סע"ב-ג. הנסמן בהערה הבאה.

27 ב"ר פי"ב, טו. פסיקתא רבתי פ' בחודש השביעי. פרש"י ר"פ בראשית. ובכ"מ.

28 אבות פ"ה מ"א.

29 ראה תקו"ז בהקדמה (יז, א).

30 בראשית א, א.

31 משלי כד, ג. תקו"ז ריש ת"ו (כא, א).

32 תקו"ז ת"ע (קלה, א). לקו"ת נשא כא, א. כג, סע"א ואילך. אמ"ב פתח השער ספ"א (א, סע"א-ב). ובכ"מ.

33 ראה לקו"ש חכ"א ס"ע 75. וש"נ.

לגבי בחי' אתערותא דלעילא הבאה עצמה, שלא ע"י עבודה כלל, אמנם המבואר כאן הוא שבניסן הוא אתערותא דלעילא הבאה מלמעלה אחרי גילוי האתערותא דלעילא שלפי ערך האתערותא דלתתא, שבאתערותא דלעילא זו ישנם ב' המעלות⁴¹.

וזוהו מה שיש מחלוקת בין ר' אליעזר ור' יהושע אם בניסן עתידים להגאל או בתשרי⁴², ובמדרש⁹ מובא רק (כמ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴³) דההלכה היא שבניסן עתידין להגאל, ואזלי לשיטתייהו אם הגאולה באה ע"י התשובה כו' דלא בכסף תגאלו גו'⁴⁴, ובענין מי גשמים שר' אליעזר אומר כל העולם כולו ממימי אוקיינוס הוא שותה ור' יהושע אומר כל המים כולו ממים העליונים הוא שותה, אם הגאולה באה ע"י אתערותא דלתתא או ע"י אתערותא דלעילא, ולשיטתייהו אזלי, וההלכה היא דבניסן עתידין להגאל.

וזוהו אשה מזרעת תחילה יולדת זכר ואיש מזריע תחילה יולדת נקבה⁴⁶, דאשה מזרעת הוא אתערותא דלתתא, ואיש מזריע תחילה הוא אתערותא דלעילא, ועכשיו הנה כשאיש מזריע תש כחו כנקבה⁴⁷, ויולדת כו', משא"כ לעתיד לבוא יהי איש ואיש יולד⁴⁸, שיהיו ב' המעלות, בין מצד אתערותא דלתתא ובין מצד אתערותא דלעילא, ויולדת זכר⁴⁹. וזהו מה שאומרים דלעתיד לבוא יהי' ונאמר לפניו שיר חדש לשון זכר⁵⁰, ויהי' מאפילה לאור גדול⁵¹ לשון זכר. ואע"פ שמבואר בשערי אורה⁵² שיש מעלה באורה על אור, הנה זהו דוקא לגבי אור סתם, והרי כאן אומר אור גדול, שזהו למעלה מבחי' אורה. ובניסן עתידים להגאל בביאת משיח צדקנו כו', שאז יהי' ליהודים היתה אורה ושמחה וששון⁵³, אורה זו תורה כו' ששון זו מילה יקר אלו תפילין⁵⁴ והוקשה כל התורה לתפילין⁵⁵, עד כפשוטו כן תהי' לנו⁵⁶.

ויקרא ע' קסד ואילך). תשמ"ח (שם ע' קע ואילך).

41) ראה לקו"ת שה"ש כד, א. וש"נ.

47) ע"פ ל' חז"ל – ברכות לב, א.

42) ר"ה יא, רע"א.

48) תהלים פז, ה.

43) ד"ה זה הי"ש"ת שבהערה 14 (סה"מ הי"ש"ת

49) ראה לעיל הערה 39.

ע' 19. שם ע' 28). וראה גם אוה"ת בא ע' רנט.

50) תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

ד"ה זה עטר"ת שבהערה 3 (סה"מ עטר"ת ע' שלב).

51) פסחים שם (במשנה).

הי"ש"ת (סה"מ הי"ש"ת ע' 19. שם ע' 28).

52) שער הפורים צט, רע"א.

44) ישע"י נב, ג. סנהדרין צז, ב.

53) אסתר ח, טז.

45) תענית ט, ב.

54) מגילה טז, ב.

46) ברכות ס, א. וראה בכ"ז תו"א מקץ לז,

55) קידושין לה, א.

ג. לח, סע"א-ב (הובא באוה"ת שם ע' ערב).

56) נוסח הברלה.

מקומות שבהערות 40-41. וראה גם לקו"ת תזריע יט, ג ואילך. ד"ה אשה כי תזריע תשכ"ה (סה"מ

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

החתן התי' ישעי' בן נחמה דינה

שפילמאן

עבי"ג הכלה מרת פרומה שיינא בת אלישבע גאולה

מוריסאן

לרגל בואם בקשרי השידוכין בשעטומי"צ

שיזכו להקים בית נאמן בישראל על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות

ולקבל פני כ"ק אדמו"ר שליטי"א משיח צדקנו

תיכף ומיד ממש

לז"נ

הרה"ח הרה"ת ר' רפאל ב"ר בצלאל ע"ה

ווילשאנסקי

נלב"ע ג' שבט ה'תשע"ו

"והקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם,

בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליטי"א

תיכף ומיד ממש

לז"נ

אהרן מאיר ב"ר ברוך ע"ה

נלב"ע כ"ד טבת ה'תשע"ד

"והקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם,

בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליטי"א

תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים
ב-770 – בית חיינו – בית משיח
להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם
מתוך הרחבה ומנוחת הנפש
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא
בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א
יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם
תיכף ומי"ד ממ"ש, נאוו!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"י"ר
יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל
ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר
– בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –
"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דידן יתגלה לעין כל
ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'
ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל
בגאולה האמיתית והשלימה
נאו מי"ד ממ"ש ממש!